

POSUDEK MAGISTERSKÉ PRÁCE

Eliška Klementová:

Mezinárodní trestní soud: uplatňování univerzální jurisdikce jako politická otázka

Posuzovaná práce se zaměřuje na jednu z aktuálních otázek současných mezinárodních vztahů – fungování Mezinárodního trestního soudu (MTS) v širším kontextu mezinárodního trestního práva a otázky univerzální jurisdikce.

Autorka se nejprve věnuje obecnému vymezení pojmů mezinárodních zločinů a univerzální jurisdikce, následně objasňuje okolnosti vzniku a vývoje mezinárodního trestního soudnictví až po vznik MTS a charakteristiku jeho právní podstaty, jurisdikce a prvních případů, jimiž se zabýval. Další kapitoly jsou věnovány peripetiím ratifikace Statutu MTS v České republice a posouzení alternativ, které dnes vedle MTS pro trestání mezinárodních zločinů existují.

Práce je bezesporu úspěšná v nástinu hlavních problémů, s nimiž se potýká snaha o trestání mezinárodních zločinů. Ukazuje poměrně přesvědčivě, že Mezinárodní trestní soud v této oblasti představuje určitý pokrok oproti předchozímu stavu a mnohé argumenty vznášené jeho odpůrci se jeví jako liché (práce je do značné míry stavěna jako polemika s určitým druhem kritiky MTS a je v tomto záměru jednoznačně úspěšná). Naznačuje také, že MTS by mohl postupně začít být podrobován novému typu kritiky, která by se zaměřila např. na jeho nedostatečnou výkonnost v poměru k nákladům na jeho činnost.

Výhrady, které k práci mám, se týkají dvou jejích aspektů: Zaprvé se domnívám, že lze úspěšně polemizovat s autorčiným prohlášením, podle něhož „je tato diplomová práce zacílena na mezinárodně-politické otázky soudobého vývoje mezinárodní trestní justice“ (s. 2). Práce je primárně právní studií (a to, nakolik jsem schopen posoudit, studií kvalitní a přesvědčivou), ale politickým okolnostem založení a fungování MTS se věnuje spíše sporadicky a rozhodně není jejich hodnocení založeno na ucelené metodologii, která by se cíleně věnovala např. dichotomii mezinárodního práva a mezinárodní politiky, otázce suverenity, konstrukci národního zájmu a jejímu vlivu na problematiku mezinárodního trestního soudnictví atp. Kromě opakovaných odkazů na Kissingerovu kritiku univerzální jurisdikce se např. nedočkáme systematictějšího zhodnocení postoje USA a dokonce i kapitola 5.3, jež se důvody opozice Spojených států k MTS zabývá, se soustředí na právní argumentaci. Znovu opakuji, že tím není dotčena kvalita práce jako takové, jen nedošlo k naplnění záměru, jež vyjadřuje mimo jiné i název práce.

Druhá výhrada se týká zařazení kapitoly o vývoji ratifikace Statutu MTS v ČR. Není vysvětleno, z jakého důvodu je právě tato otázka v kontextu problému jako takového relevantní a proč je podrobná analýza domácího diskurzu ve vztahu k řešené otázce důležitější než např. rozbor politických debat v USA, Británii nebo Rusku.

Autorka velmi dobře využívá zdrojů, které k tématu nashromáždila, včetně formálně správné práce s poznámkovým a citačním aparátem. Otázkou ovšem je, zda se v textu až příliš neopírá o české zdroje a zda by nebylo vhodné více využít zahraničních pramenů, včetně odborných prací americké provenience, jež by možná pomohly osvětlit postoj USA lépe, než zmíněná Kissingerova stať.

Jednoznačnou předností práce je naopak jazyk, jímž je napsána – argumentace je výstižná a přesná, stylistické a gramatické chyby se prakticky nevyskytují (i když první dojem po přečtení začátku úvodu, který obsahuje jazykové neobratnosti typu „20. století v této oblasti přineslo mnoho pokroků“, není nejlepší). Text je vhodně členěn, jen na několika místech je struktura narušena používáním zbytečně krátkých, často jednovětvých „odstavců“. Práce také obsahuje veškeré formální náležitosti.

Práci souhrnně hodnotím jako zdařilý analytický rozbor zkoumaného problému, který ovšem nenaplnuje slíbené zaměření na jeho politické aspekty. Autorku bych proto rád požádal, aby se při obhajobě pokusila systematicky zhodnotit politické faktory, které činnost MTS ovlivňují. Práci samozřejmě **doporučuji k obhajobě** a navrhuji ji hodnotit jako **velmi dobrou**.

V New Yorku dne 9. 6. 2010